

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1935.

Ljubljana, 12. septembra 1935.

Štev. 6.—7.

55.

Breve sv. Očeta Pija XI. za evharistični kongres v Ljubljani.

Dilecto Filio Nostro

Augusto Tit. S. Mariae de Pace

S. R. E. Presbytero Cardinali HLOND

Archiepiscopo Gnesnensi et Posnaniensi

Pius Papa XI

Dilecte Fili Noster,

salutem et Apostolicam Benedictionem.

Libentes sane comperimus, Labaci, in urbe Carniae regionis principe, sollemnem ex toto Jugoslavorum Regno Eucharisticum Congressum sub exitum huius mensis celebratum iri. Auspicato enim continget, ut initium sacrorum coetuum in ipsum incidat diem Saeratissimo Cordi Jesu singulariter dicatum. Qui honor profecto maior, qui cultus divino Cordi gratior exhiberi potest, quam laudes et beneficia recolendo Sacramenti ipsius amoris et novas gratias ex eodem affatim hauriendo? Quare peropportune boni Jugoslaviae fideles per monita hortatusque sacrorum Pastorum ad cultum sacrae Eucharistiae provehendum iam pridem alliciuntur atque ad Labacensem Conventum egregia pietate maximaque frequentia peragendum, studiose apparantur.

Nos autem, quibus tantopere est cordi, ut Augusti Sacramenti cultus magis magisque promoveatur ac fidelium bonum tam valido caelesti auxilio impensus in dies foveatur, proximam Eucharisticam celebrationem, ut iam publice ediximus, participare volumus eidemque quodammodo praesentes per Legatum Nostrum adesse exoptamus. Te igitur, Dilecte Fili Noster, qui tanta flores erga Sanctissimam Eucharistiam pietate ac veneratione, quique praestanti munere ac dignitate emines, Legatum Nostrum per hasce litteras eligimus atque constituimus, ut, Nostram gerens personam, Congressui Eucharistico ex omni Jugoslavico regno proxime Labacum cogendo nomine Nostro Nostraque auctoritate praesideas. Non est sane dubitandum quin tu idem, et singulari qua polles virtute, et Romanae purpurae splendore ac magnificentia, nobilissimum hoc munus sis fauste feliciterque perfuncturus.

Ipse autem Salvator noster ac Redemptor, sicut omni quidem tempore, ita in praesentibus rerum acerbitatibus, omnes laborantes ac moerentes ad se iterum iterumque vocat, ut ad Cor suum perfrugientes maximo

refrigerio et solamine perfruantur; Ipse humanas mentes ab effrenata fluxarum rerum cupiditate abstrahere percipit, ut infinitos dilectionis suae thesauros participare queant; Ipse denique cum Eucharistico suo Sacrificio immolationem ministrorum aliorumque fidelium coniungi iubet, multa ac praeclara bona iisdem largiturus, ut quondam Sanctae Margaritae Mariae est pollicitus, »eos omnes, qui hoc honore Cor suum affecissent, caelestium gratiarum copia cumulatam iri«: Hos itaque salutare uberesque fructus proximo Congressui paterno animo ominantes, in testimonium praecipue caritatis Nostrae, tibi, Dilecte Fili Noster, sollerti Episcopo Labacensi ceterisque Jugoslaviae Praesulibus, itemque iis universis, qui sollemnibus Eucharisticis intererunt, Benedictionem Apostolicam peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die IX mensis Junii, Dominica Pentecostes, anno MDCCCXXXV, Pontificatus Nostri quarto decimo.

Pius PP XI.

Našemu ljubljenu sinu

AVGUSTU, naslovníku cerkve »Sv. Marije, Kraljice miru«,

Svete Rimske Cerkve kardinalu-duhovniku HLONDU

nadžkofu Gnezenskemu in Poznanjskemu

PAPEŽ PIJ ENAJSTI

Naš ljubljeni sin,

pozdrav in apostolski blagoslov.

Prav z velikim veseljem smo izvedeli, da se bo proti koncu tega meseca vršil v Ljubljani, prestolici slovenske zemlje, svečan evharistični kongres v sro kraljevino Jugoslavijo. Po srečnem naključju se namreč prične sveti shod prav na dan, ki je posebno posvečen presvetemu Sreu Jezusovemu. Kako bi pač mogli izkazati božjemu Sreu večjo čast in ljubše počesčenje, kakor s tem, da s hvalo in zahvalo poveličujemo Zakrament ljubezni in v obilju črpamo iz njega novih milosti?

Zelo primerno torej dušni pastirji že dalje časa z opomini in vzpodbudnimi besedami navajajo dobre jugoslovanske vernike h gorečemu česčenju presvete Evharistije in jih vneto pripravljajo, da se ljubljanskega kongresa udeleže z odlično pobožnostjo in v največjem številu. Pa tudi Mi, ki Nam je tako na srečo, da se česčenje Najsvetejšega Zakramenta čedalje bolj razširja in se verniki dan na dan z večjo vneto okoriščajo s tem nebeškim pripomočkom, hočemo, kakor smo se že javno izrazili, imeti svoj delež pri bližajočem se evharističnem kongresu, in mu nekako prisostvovati po svojem legatu. Tebe torej, naš ljubljeni sin, ki tako sloviš po česčenju in pobožnosti do presvete Evharistije in se obenem odlikuješ po visoki službi in dostojanstvu, s tem pismom izbiramo in postavljamo za Našega legata, da zastopaš Našo osebo in v Našem imenu ter z Našo oblastjo načeljuješ evharističnemu kongresu, na katerem se bodo v Ljubljani sestali verniki iz vse kraljevine Jugoslavije. Najmanj ne dvomimo, da boš tako z izrednimi vrlinami, ki Te krasi, kakor s sijajem in veličastnostjo rimskega škrlata srečno in uspešno vršil to predlično nalogo.

Sam naš Zveličar in Odrešenik pa kakor vedno tako tudi v teh bridkih časih zopet in zopet kliče k sebi vse obtežene in žalostne, da bi se zatekli k njegovemu Sreu in ondi našli veliko polajšanje in uteho; on sam

prav goreče želi odvrniti človeška sreca od razbrzdanega hlepenja po minljivem, da bi mogla biti deležna neskončnih zakladov njegove ljubezni; on sam slednjič veleva, naj se z njegovim evharističnim žrtvovanjem družijo žrtvovanje duhovnikov in drugih vernikov, ki jim hoče podeliti premnogo dragocenih darov, kakor je nekoč obljubil sveti Marjeti Mariji, »da bo vse, ki bodo gojili to češčenje do njegovega presvetega Srea, obsul z obilico nebeških milosti«.

Teh zveličavnih in prebogatih darov torej želimo z očetovskim srcem bližajočemu se kongresu in v dokaz naše posebne ljubezni Tebi, naš ljubljeni sin, skrbnemu škofu ljubljanskemu in ostalim jugoslovanskim dostojanstvenikom kakor tudi vsem tistim, ki se bodo udeležili evharističnega slavlja, s preveliko ljubeznijo v Gospodu podeljujemo svoj apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri sv. Petru, dne 9. junija, na binkoštno nedeljo 1935, v 14. letu Našega Pontifikata.

Papež Pij XI.

56.

Zahvala.

Prekrasni dnevi evharističnega kongresa so za nami. Pa vse naše misli so še polne neverjetnih doživetij iskrene vere in svetega navdušenja. V ušesih nam še odmevajo pesmi, ki so donele po cerkvah, mestnih ulicah in stadionu.

Hvala dobremu Odrešeniku za preveliko radost, s katero je napolnil naše duše do vrha. Res, okusili smo, kako sladak je Gospod.

Dolžnost mi je, da se javno zahvalim vsem in vsakomur, ki je kakorkoli pripomogel, da se je kongres izvršil lepo v redu, disciplinirano in pobožno tako, da je napravil na vse tujce nepozaben vtis.

Zahvaljujem se vsem državnim oblastem, ki so s pozorno vljudnostjo sprejeli visoke goste in jim šli v vsakem oziru na roke.

Zahvaljujem se predsedstvu mestne občine ljubljanske in vsemu meščanstvu. Saj so vsi kar tekmovali, da bi Ljubljano čim dostojneje okrasili. Ljubljana je pokazala, da je res kulturno mesto, gostoljubno do vseh in vredno, da ga obiskujejo gostje in tujci. Kako je inozemsko časopisje pisalo o kongresni Ljubljani, ji bo ostalo trajno v čast in ponos.

Moral bi se zahvaliti velikemu številu članov pripravljalnega odbora in do skrajnih moči požrtvovalnega rediteljstva, pa vem, da jim za javno zahvalo ni, ko so od vsega početka vse svoje težko delo nesebično posvetili slavi in časti Onega, čigar neizmerno ljubezen v presv. Rešnjem Telesu smo na kongresu proslavljali. Pa saj moja javna zahvala ne bi mogla biti dostojna njihovega dela, evharistični Bog sam jim bodi zahvala in plačilo.

Zahvaljujem se izrecno vrlim našim železničarjem. Vem, kakšne težave so se delale, in vem odkod so prihajale, a kljub vsemu so železniški uslužbenci z neprekosljivo vestnostjo, vljudnostjo in pažnjo izvršili brezhiben prevoz nešteti množic. S tem so vpletli nov lavorjev venec v tradicionalno slavo svojo.

Ni mi mogoče, da bi naštel vse, ki moje in vse javnosti zahvale obilno zaslužijo. Vsevedni Bog naj povrne vsakomur.

Pač pa se moram posebej in izrecno zahvaliti vsem tistim, ki so prišli na kongres in s svojo pobožnostjo in globoko vero napravili kongres za eno samo nepretrgano zmagoslavje Jezusa Kristusa. Do solz ginjeni so

tuji gostje občudovali Vašo molitev in petje, zbranost in navdušenost. Vem, da so se ogrela Vaša srca in da ste se polni vere, upanja in ljubezni vračali utrujeni, a vendar zadovoljni, na svoje domove. Sladke so žrtve za Gospoda. Spomin na lepe evharistične dni Vam bodi kakor toplo sonce v vsakdanjih trudih in poslih. Božji blagoslov Vas obilno spremljaj!

Končno pa se najiskreneje in najgloblje zahvaljujem vsem, ki so z molitvijo in žrtvami sprosili kongresu tolikšen uspeh. Verujemo, da imate Vi največjo zaslugo za uspeh. Vam, tihi molilci, Vam, potrpežljivi bolniki, ki ste svoje bolečine mesece dolgo darovali za popoln uspeh kongresu, Vam velja moja zahvala. Vam bo dobri Bog dal svoje plačilo.

Vsi skupaj pa se bomo zahvalili svečano Bogu v nedeljo, 28. julija. V vseh cerkvah se naj ta dan opravi slovesna zahvalna božja služba, po maši naj se opravi pred izpostavljenim Najsvetejšim zahvalna pesem, kjer je to mogoče naj se ta zahvala razširi na tridnevno pred zadnjo nedeljo julija.

Nikdar več zahvala v naših srcih utihniti ne sme za reko milosti, ki se je v kongresnih dneh na nas razlila. Zahvala naša bodi ta, da presveto Rešnje Telo zvesto in vztrajno uporabljamo tako, kakor ga nam je Odrešenik dal, v daritev Vsemogočnemu in v nadnaravno hrano svojim dušam, da bodo sadovi evharističnega kongresa trajni v našem dobrem narodu, katerega je ob kongresu svet spoznal od najlepše strani.

V Ljubljani, dne 6. julija 1935.

† Gregorij,
škof.

57.

Zahvala za milosti evharističnega kongresa.

Škof. ordinariat v Ljubljani je z okrožnico z dne 7. julija 1935, št. 2912, naročil cerkvenim predstojništvom glede zahvale za milosti kongresa sledeče:

1. V nedeljo, dne 28. julija t. l., je zahvalni dan za milosti kongresa.

In omnibus ecclesiis parochialibus et curatis cantetur, quantum fieri potest, Missa votiva sollemnis (in eccl. cathedr. et colleg. M. pontif.) in gratiarum actionem pro congressu eucharistico feliciter celebrato. Dicatur Missa de beata Maria V., addita sub unica conclusione oratione pro gratiarum actione, Gl., com. Dom. tant., Cr., Praef. Et te in veneratione, ult. Ev. Dom. Ubi praeter Missam vot. sollemnem alia est Missa conventualis de Dom., in Missa vot. sollemni nulla fit com. nec dicitur ult. Ev. de Dom. — Sicubi Missa vot. sollemn. facile cantari non potest, dicatur M. de Dominica (ut in Direct.), in qua, ut pro re gravi, addatur sub unica conclusione oratio pro gratiarum actione. — Po sv. maši se izpostavi Najsvetejše in zapoje zahvalna pesem.

2. Od 28. julija do zadnjega septembra se vzame kot oratio imperata v sredo, četrtek, petek in soboto oratio pro gratiarum actione namesto dosedanje de SSmo Sacramento. Od 1. oktobra dalje velja zopet stari red za oratio imperata. (Škofijski list 1933, str. 45.)

3. Kakor se je za pripravo kongresa molila molitev za uspeh kongresa, tako se naj do konca septembra moli: »V zahvalo za milosti evharističnega kongresa: Oče naš — Zdrava Marija (enkrat)«.

V Ljubljani, dne 7. julija 1935.

† Gregorij,
škof.

Praznik prebl. Device Marije srednice vseh milosti.

V stalno zahvalo za milosti evharističnega kongresa v Ljubljani in v spomin na prenos milostne podobe Marije Pomagaj z Brezij v Ljubljano je sv. obredna kongregacija na prošnjo ljubljanskega ordinarija z reskriptom z dne 13. avgusta 1935, št. L. 30/35, dovolila, da se sme v ljubljanski škofiji poslej obhajati dne 31. majnika praznik prebl. Device Marije srednice vseh milosti. Zadevni reskript se glasi:

In memoriam Congressus Eucharistici nationalis regni Jugoslavici mense Junio volventis anni solemniter, praesidente Eminentissimo Viro Augusto Cardinali Hlond, in civitate Labacensi coadunati sub protectione B. M. V., in Sanctuario nationali Brezje veneratae, utque eiusdem Congressus uberrimi fructus in dies multiplicentur, Excellentissimus Episcopus Labacensis, vota quoque Rev.mi Capituli Cathedralis Ecclesiae, nec non cleri et populi devotissime depromens, Sanctissimum Dominum Nostrum Pium Papam XI. enixe est adprecatus, ut in Calendario et Proprio sibi commissae Dioeceseos adscribi valeat festum B. M. V. Omnium Gratiarum Mediatricis. Sacra porro Rituum Congregatio, vigore facultatum sibi specialiter ab Ipso Sanctissimo Domino Nostro tributarum, attentis expositis peculiaribus adiunctis, benigne annuit pro gratia juxta preces, et festum B. M. V. Omnium Gratiarum Mediatricis recolendum indulisit die 31 Maii ritu duplici majori, cum Officio et Missa propriis et approbatis; servatis de cetero Rubricis. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 13 Augusti 1935.

L. S.

C. Card. Laurenti,
S. R. C. Praefectus.

A. Carinci,
S. R. C. Secretarius.

Resolucije

permanentnega odbora za evharistične kongrese.

I.

Proti sekularizaciji Gospodovih dni:

Delegati vseh škofij v državi kot člani permanentnega odbora za evharistične kongrese, zbrani na svojem sestanku v Ljubljani dne 28. junija 1935, zahtevajo, da pristojne državne oblasti absolutno vodijo račun o tem, kako bi Gospodovi dnevi ostali popolnoma rezervirani namenu, za katerega so po božjem zakonu odločeni; namen pa jim je ne samo izvrševanje dotičnih verskih dolžnosti, marveč negovanje verskega življenja sploh. Zato obsojajo »Zakon o obvezni telesni vzgoji« in dotično »Uredbo o osnavljanju in delovanju prazniških tečajev«, v kolikor se v njih namen, kateremu so Gospodovi dnevi izključno posvečeni, prezira. Dovolj je na razpolago delovnih dni, da se morejo cilji imenovanega zakona in uredbe nemoteno dosežati.

Pozivljajo se tudi vsi pristojni faktorji, naj pazijo, da bi se javni, zlasti mladinski nastopi, samo v toliko dovoljevali, v kolikor je izvrševanje verskih dolžnosti pripadnikom katoliške veroizpovedi brezpogojno omogočeno in zasigurano. Drugače je obeležje takih prireditvev amoralno, in je to treba s stališča božjih interesov absolutno pobijati.

II.

Proti profanaciji Gospodovih dni:

V zvezi z značajem in nalogami evharističnega kongresa smatra permanentni odbor evharističnih kongresov za primerno, da predloži Katoliški akciji v državi, naj z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago (verska prosveta, časniki, predstave itd.), odklanja in pobija profaniranje Gospodovih dni, kar žalibog opažamo v sportu, turizmu, ferialnih kolonijah, v prirejanju popularnih vlakov, v kopaliških prilikah, na izletih, na sejnih itd., ker je božji zakon, da se Gospodov dan posvečuje in poleg tega to zahteva tudi narodno blagostanje.

III.

Za popularizacijo evharistične vzgoje:

Permanentni odbor evharističnih kongresov v Jugoslaviji je globoko uverjen, da bi se mnogo pripomoglo do evharistične vzgoje:

1. če bi se v vsakem verskem in katoliškem združenju sploh osnovala posebna evharistična sekcija. Naj bi ne bilo niti enega katoliškega združenja brez evharistične sekcije.

2. Če bi se vse javne katoliške prireditve brez izjeme spajale ne samo z javnim korporativnim prisostvovanjem pri službi božji, marveč tudi z javnim korporativnim pristopom k sv. obhajilu.

3. Če bi se sistematično pri vseh nabožnih prireditvah (tridnevnicah, duhovnih vajah, tečajih za matere, može, mladino, otroke itd.) obdrževala posebna predavanja z odgovarjajočo praktično pobudo za evharistično življenje.

IV.

Za zaščito evharistične vzgoje:

Permanentni odbor za evharistične kongrese v Jugoslaviji vidi pri uvajanju evharističnega pokreta eno največjih zaprek v tem, da se v mnogih učbenikih za zgodovino, zoologijo, etnologijo, pedagogiko in podobno podajajo nauki, ki širijo ne samo povsem napačne poglede na Cerkev, ampak tudi izpodkopujejo razodete verske resnice in jim često očito nasprotujejo. Permanentni odbor to z največjim obžalovanjem konstatira in z ogorčenjem obsoja ter zahteva od pristojnih faktorjev, da se ti učbeniki takoj iz šole odstranijo, ker so v popolni opreki s strpljivostjo, ki jo sicer državni zakoni o vzgoji toliko priporočajo, a se žalibog, kadar gre za katoliški nauk, to ne izvaja.

Konkordat med sv. stolico in kraljevino Jugoslavijo.

Dne 25. julija 1935 je bil v Vatikanu podpisan konkordat, sklenjen med sv. stolico in kraljevino Jugoslavijo. Podpis se je izvršil v salonu za konference drž. tajnika kardinala Pacellija na svečan način, kakor je za

take prilike običajen. V imenu sv. očeta papeža Pija XI. je podpisal konkordat kardinal državni tajnik Evgen Pacelli, v imenu Nj. Veličanstva kralja Petra II. pa jugoslovanski minister pravde in čuvar državnega pečata dr. Ljudevit Auer. Podpisu so prisostvovali: monsig. Jožef Pizzardo, naslovni nadškof nicejski in tajnik sv. kongregacije za zunanje cerkvene posle sv. stolice; monsig. Jožef Branche kot namestnik monsig. Alfreda Ottaviani; dalje minister dr. Jevrem Simić, jugoslovanski poslanik pri sveti stolici; in dr. Nikola Moscatello, tajnik tega poslaništva.

Po podpisu je bil minister dr. Auer sprejet od sv. očeta v posebno avdijenco, nato vse ostalo ministrovu spremstvu. Minister dr. Auer je bil od sv. očeta odlikovan z redom sv. Gregorija Velikega I. razr.

Tekst konkordata bo objavljen, kakor je to običaj, po ratifikaciji.

61.

Kanonična vizitacija in birmovanje.

V zvezi z objavo v Škofijskem listu 1935 str. 12 in 13 se je določila kanonična vizitacija z birmovanjem na Sv. Planini v moravški dekaniji za nedeljo, dne 1. septembra 1935.

V Ljubljani, dne 16. avgusta 1935.

† Gregorij,
škof.

62.

Odpustki

za obisk sv. Rešnjega Telesa v božjem grobu zadnja dva dni velikega tedna.

Sveti oče Pij XI. je pri zaslišanju kardinala-velikega penitenciarija dne 13. aprila t. l. naklonil vsem, ki zadnja dva dni velikega tedna pobožno obiščejo sv. Rešnje Telo, v božjem grobu slovesno izpostavljeno, in hvaležni za toliko dobroto skesano molijo petkrat očenaš, zdravamarija in čast bodi in enkrat v papežev namen — tolikokrat nepopolni odpustek petnajstih let, kolikorkrat to pobožnost opravijo in popolni odpustek po enkrat prvi in drugi dan, če se spovedó in obhajajo. (S. Poenit., decr. 20. maja 1935: AAS 1935, 277.)

63.

Petindvajsetletnica odloka o zgodnjem obhajilu otrok.

Škof. ordinariat je z okrožnico z dne 24. julija 1935, št. 3154 naročil župnim uradom sledeče:

Dne 8. avgusta poteče 25 let, odkar je S. Congregatio de Sacramentis izdala odlok »Quam singulari« o starosti, kdaj naj se otroci puste k prvemu

svetemu obhajilu. Ista kongregacija želi, da bi se ta obletnica primerno poudarila in slovesno obhajala, da se evharističnemu Zveličarju zahvalimo za vse čudeže milosti, ki jih je v 25 letih izvršil v dušah otrok povsod tam, kjer so ta odlok izvedli in pustili otroke v siju nedolžnosti k angelski mizi. V ta namen je določila, da naj na praznik Marijinega vnebovzetja, dne 15. avgusta, otroci po vsem svetu prejmejo skupno sv. obhajilo na čim slovesnejši način.

Tudi naša škofija naj se pridruži tej lepi svetovni proslavi.

V nedeljo, 11. avgusta, naj se v vseh župnih cerkvah oznani za praznik Marijinega vnebovzetja skupno obhajilo otrok, povabijo pa se k sv. obhajilu tudi vsi tisti, ki so bili že deležni milosti zgodnjega sv. obhajila v smislu odloka »Quam singulari«. V pridigi naj se verniki na to 25 letnico primerno opozoré.

Pred praznikom in na praznik se naj otrokom da priložnost za spoved.

Starše prosim, naj skrbe za to, da se bodo njihovi otroci v polnem številu udeležili skupnega sv. obhajila.

V Ljubljani, dne 24. julija 1935.

† Gregorij,
škof.

64.

Misijonski praznik.

Okrožnica jugoslovanskih škofov o misijonih (glej Ljublj. škof. list 15. decembra 1932) določa, da naj se misijonski dan v vseh škofijah Jugoslavije obhaja na isti dan, na predzadnjo nedeljo meseca oktobra. Leto s b o t a n e d e l j a 20. o k t o b r a.

S tem je jugoslovanski episkopat ustregel želji sv. stolice, ki je odredila, da se ta nedelja po vsem katoliškem svetu praznuje kot misijonska nedelja.

Misijonska nedelja naj bi se skrbno pripravila.

Prejšnjo nedeljo, 13. oktobra, naj dušni pastirji po vseh cerkvah oznajijo slovesno praznovanje misijonske nedelje. Verniki naj sprejmejo na misijonsko nedeljo skupno sv. zakramente za misijone in naj molijo za spreobrnjenje nevernikov; s tem dobijo popolni odpustek.

Na predvečer misijonskega praznika naj se slovesno zvoni, cerkev naj se okraši in vernikom naj se nudi prilika za spoved.

Na misijonski praznik naj bo od prve božje službe javno češčenje sv. Rešnjega Telesa ves dan do večernic. Popoldne ali proti večeru naj bo molitvena ura za misijone.

Pridige naj bodo posvečene misijonski ideji in pri vseh božjih službah naj se zbira za Družbo za širjenje vere (DŠV).

Verniki naj se izrečno vabijo, da se vpišejo v DŠV, ki naj obstoja v vsaki župniji kot cerkvena bratovščina in župnijska celica za misijonsko delo.

Misijonski praznik naj služi po želji svete stolice predvsem širjenju bratovščine DŠV.

Čeprav je delo za druge misijonske zadeve, n. pr. za Klaverjevo družbo, ali neposredno podpiranje naših misijonarjev itd. vse hvale vredno, imejmo pred očmi, da mora naše misijonsko delo biti urejeno po želji svete stolice. Splošna vesoljna misijonska organizacija, ki naj bi zbrala pod svojim okriljem vse katolike sveta in ki naj se ustanovi v vsaki žup-

niji, je Družba za širjenje vere. To je izrečna želja papeža Pija XI. To bratovščino vodijo župniki na ta način, da organizirajo po svojih gorečih sotrudnikih in sotrudnicah desetnije v svoji župniji. Voditelji desetnij naj bi pobirali tekom leta od članov svoje desetnije mesečno članarino po 1 Din ali vsaj pol dinarja. Tudi darovi misijonske nedelje lahko veljajo kot članarina za DŠV.

Gg. duhovniki naj opozore vernike na velike duhovne dobrote, ki jih uživajo člani, vpisani v DŠV; dobijo namreč lahko pod navadnimi pogoji 75 krat v letu popolni odpustek. Dnevi so označeni na članovnicah in tudi v knjižici: Družba za širjenje vere, navodilo za voditelje.

Člani Družbe molijo vsak dan za misijone en očenaš in eno zdravamarijo z vzklikom: Sv. Frančišek Ksaverij, prosi za nas!

Če boste, gg. duhovniki, DŠV v svojih župnijah tako organizirali, potem tudi druge misijonske organizacije ne bodo trpele nikake škode. Tudi misijonski redovi naj, kjerkoli v dušnem pastirstvu delujejo, pospešujejo najprej DŠV in naj skrbijo, da so verniki včlanjeni v to družbo. Ko enkrat plačajo svojo članarino, bodo lahko za druge misijonske organizacije darovali, kolikor bodo pač mogli. (Cfr. Škof. list 1933, str. 68.)

Gg. duhovniki! Z delom za misijone pomagamo širiti kraljestvo Kristusa Kralja, ki je obenem tudi kraljestvo kulture in civilizacije. S tem pa tudi Boga nekako obvežemo, da dá milost in odrešenje nam in svoj blagoslov naši domovini.

Ne pozabite nadalje, vzgajati misijonske poklice! Danes deluje nad 50 Slovencev in Slovenk med neverniki v misijonskem poklicu in njihove žrtve bodo priklicale božjo milost, božji blagoslov tudi na nas.

Škofijsko vodstvo DŠV bo razposlalo pravočasno okrožnico, osnutek za misijonsko pridigo, plakate in nekaj misijonskih knjižic za misijonsko nedeljo.

Škofijsko vodstvo DŠV.

65.

Pravila

o izvrševanju verskih dolžnosti učencev narodnih šol.

Člen 1.

Učenci narodnih šol so dolžni izvrševati predpisane verske dolžnosti. Trajno, neopravičeno in namerno zanemarjanje teh dolžnosti se kaznuje po predpisih § 61 Zakona o narodnih šolah, pri čemer se upoštevajo individualne, krajevne in socialne razmere posameznih učencev.

Člen 2.

Vsak dan, ob začetku prve ure, moli eden od učencev na glas sledečo molitev: *»Začni, prosimo, Gospod, naša dejanja s svojim navdihovanjem in spremljaj jih s svojo pomočjo, da se vse naše molitve in vsa naša dela vselej po tebi začno in po tebi končajo, Stvarniku v slavo, staršem v radost, domovini v korist.«*

Člen 3.

Vsak dan, po zaključku zadnje ure, moli eden od učencev to molitev: *»Zahvalimo te, vsemogočni Bog, za vse tvoje dobrote. Ki živiš in kraljuješ na vekov veke. Amen.«*

Člen 4.

V vseh narodnih šolah kraljevine Jugoslavije se praznujejo tile prazniki:

A. *Državna praznika*: 1. december, dan proglasitve zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev; 6. september, rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.

B. *Splošni šolski prazniki*: Vse nedelje; sv. Sava (27. januarja) in Strossmayerjev dan (4. februarja); sv. Ciril in Metod (24. maja) in Vidov dan (28. junija) kot splošne kulturne nacionalne šolske proslave.

Razen tega je na dan Zrinjskega in Frankopana (30. aprila) na šolah prvo uro priložnostno predavanje, na kar se preide na redni pouk. Če je pa v teh dneh v cerkvah kaka spominska služba božja, se udeležo obreda tudi učenci dotične veroizpovedi in ta dan ni pouka.

Proslava sv. Save obstoji iz dveh delov: iz verskega in posvetnega. Verskemu delu morajo obvezno prisostvovati učenci pravoslavne veroizpovedi, ostali pa se k temu ne smejo siliti. Posvetnemu delu pa morajo prisostvovati vsi učenci brez izjeme.

Učenci narodnih šol so dolžni sodelovati ob priliki posebnih verskih slavnosti (sprejem verskega poglavarja, blagoslovitev cerkva, slave cerkva, priložnostne verske slavnosti in slavnosti splošnega značaja). Odloke o sodelovanju učencev pri teh verskih slovesnostih izdajajo kr. banske uprave po krajevnih prilikah in običajih, na ozemlju mesta Beograda pa prosvetno ministrstvo.

Člen 5.

Učenci posameznih veroizpovedi praznujejo praznike, ki so po teh Pravilih predpisani za njih veroizpoved.

Ob državnih in splošnih šolskih praznikih gredo učenci v cerkev svoje veroizpovedi.

Člen 7.

Prazniki rimskokatoliške veroizpovedi: Mali Šmaren (8. septembra), Vsi sveti (1. novembra), Brezmadežno spočetje (8. decembra), dan pred božičem (24. decembra), božič (25. decembra), sv. Štefan (26. decembra), Novo leto (1. januarja), Sv. Trije kralji (6. januarja), svečnica (2. februarja), sv. Jožef (19. marca), Marijino oznanjenje (25. marca), velika noč (šest dni: od velikega četrtka do vključeno tretjega dne po veliki noči), sv. Marko (25. aprila; prisostvovati maši in procesiji), prošnji dnevi (prisostvovati maši in procesiji): ponedeljek, torek in sredo pred Vnebohom, Vnebohod, binkošti in binkoštni ponedeljek, sv. Rešnje Telo (prisostvovati maši in slovesni telovski procesiji), sv. Alojzij (21. junija).

Učenci narodnih šol morajo trikrat v šolskem letu opraviti sv. spoved ter prejeti sv. obhajilo in to: pred božičem, pred velikonočjo (v postu) in na koncu šolskega leta. Dan spovedi in obhajila se določi v sporazumu z veroučiteljem dotične narodne šole.

Slovesnost prve sv. spovedi in sv. obhajila se določi na nedeljo ali praznik po veliki noči do zaključka šolskega leta po sporazumu z veroučiteljem, ki poučuje verouk na dotičnih narodnih šolah.

Člen 14.

Nedelja je splošni dan odpočitka za vse učence in se zato ne smejo ta dan zaposlovati brez velike potrebe z delom v šoli (priprave za koncerte, družinski sestanki itd.).

Člen 15.

V krajih, kjer so cerkve oddaljene od narodne šole več ko štiri (4) kilometre, učenci niso dolžni hoditi korporativno k božji službi.

Člen 16.

Spoved in obhajilo se vrši po vseh šolah po dosedanjem načinu.

Člen 17.

Učenci se udeležujejo pogrebom s svojimi učitelji samo v primeru, če umre kak šolski tovariš ali kaka oseba, ki si je pridobila posebne zasluge za šolo in domovino. Katerega pogreba se bodo učenci udeležili in v kakšnem številu (vsi ali posamezni razredi), o tem odloča starešina šole. Razredi pa, ki ne gredo na pogreb, imajo šolski pouk.

Člen 18.

Učenci krščanskih veroizpovedi morajo hoditi ob nedeljah in praznikih v cerkev.

V zmislu § 78, točka 5 in § 145 al. 1 in 3 zakona o narodnih šolah, določi učiteljski zbor dotične narodne šole v navzočnosti in v sporazumu z veroučiteljem v začetku vsakega leta način vzdrževanja reda v cerkvi in določi učitelje, ki bodo vodili otroke v cerkev, ter pazili na to:

1. za praznovanje praznikov je merodajno samo število učencev posamezne veroizpovedi, ne pa število učiteljev. Učiteljstvo ima pravico praznovati samo praznike svoje vere, ki so predpisani tudi za ostale državne uradnike;

2. na šolah, kjer so dve ali tri večje veroizpovedne grupe učencev, učiteljski zbor po velikosti grupe določi po enega ali dva učitelja, če mogoče iste veroizpovedi, da menjaje spremljajo učence in drže red v cerkvi za časa bogoslužja;

3. na šolah, kjer učenci ene in iste veroizpovedi tvorijo kompaktno celoto ali veliko večino, učiteljski zbor naredi za učitelje vrstni red, po katerem menjaje hodijo z učenci v cerkev;

4. nad grupami učencev, ki jih je pod 25%, vodijo nadzorstvo v cerkvi njihovi veroučitelji;

5. veroučitelji lahko vodijo učence k službi božji tudi v času verouka.

Člen 19.

Na šolah, ki jih obiskuje vsaj 60% ali več učencev ene veroizpovedi, veljajo prazniki te veroizpovedi kot splošni šolski prazniki za vso šolo, brez ozira na posamezne razrede ali paralelne oddelke.

Veroizpovedi, ki so na šoli zastopane pod 60%, praznujejo samo svoje praznike.

Člen 20.

V dneh, ko pride v šolo manj kot petina učencev, se ostalim učencem ne smejo dajati šolske naloge in se ne sme predavati nova tvarina, marveč se samo ponavlja (izprašuje) obdelana tvarina.

Člen 21.

Učenci, ki hočejo, morejo z dovoljenjem svojih staršev (skrbnikov) tudi na svoje praznike priti v šolo, če je pouk.

Člen 22.

Učencem, ki izostanejo od šolskega pouka radi priznanih praznikov, se te zamude ne smejo beležiti.

Člen 23.

Ta pravila stopijo v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«. Od takrat naprej prenehajo vsi predpisi in naredbe, ki nasprotujejo tem pravilom.

O. N. št. 37.803.

V Belgradu, 10. junija 1935.

Minister prosvete
S. Ćirić, l. r.

Pravila so stopila v veljavo 28. junija 1935, ko so bila objavljena v »Službenih novinah«.

66.

Pravila o opravljanju profesorskih izpitov.*

Člen 1.

Za izpraševanje kandidatov, ki žele opravljati profesorski izpit, poslujejo v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani stalne izpraševalne komisije.

Člen 2.

V vsaki izpraševalni komisiji je toliko članov, kolikor je predmetov, iz katerih se opravlja profesorski izpit. Po možnosti se postavi za vsak predmet po več članov. Ob postavitvi se označi, za kateri predmet je član postavljen.

Člen 9.

Profesorski izpit se sme opravljati v času od dne 1. oktobra do dne 1. maja.

Člen 10.

Pravico do opravljanja profesorskega izpita imajo suplenti, ki so delovali najmanj dve leti v šoli (§ 73. zakona o srednjih šolah).

Istotako imajo pravico do profesorskega izpita tudi suplenti ali nastavniki učiteljišč, ki so dovršili višji (štiriletni) tečaj in opravili diplomski izpit na višjih pedagoških šolah (§ 93. zakona o učiteljiščih) in po opravljenem diplomskem izpitu delovali najmanj dve leti kot suplenti ali nastavniki na učiteljiščih.

Člen 11.

Kandidat sme polagati profesorski izpit samo iz onih znanstvenih skupin, iz katerih ima fakultetno izobrazbo (da je bil vpisan na fakulteti za glavne predmete pod a) in b) in opravil iz njih diplomski izpit), odnosno izobrazbo, predpisano po § 74. zakona o srednjih šolah ali § 93. zakona o učiteljiščih.

Direktorji srednjih šol in srednjih strokovnih šol so dolžni dodeljevati kandidatom za profesorski izpit, da predavajo predmete svoje stroke najmanj v po enem razredu.

Člen 12.

Kandidat za profesorski izpit mora izdelati daljši pismen sestavek: domačo nalogo. Domača naloga se izdeluje iz predmeta glavne skupine, iz katere kandidat izpit opravlja. Če je glavni predmet tuj živ jezik ali latinski jezik, se mora sestaviti domača naloga v tem jeziku.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 13. okt. 1931., št. 239/LXXIV/499.
— Službeni list kr. ban. upr. drav. ban. z dne 14. nov. 1931, 71. kos. str. 1385.

Člen 13.

Témo za domačo nalogo predlaga kandidat sam, odobri pa jo eden izmed članov izpraševalne komisije za dotični predmet, ki ga označi predsednik izpraševalne komisije. Če ne odobri predložene téme, dá ta član drugo témo.

Domača naloga mora biti izdelana na podstavi dobrega poznavanja književnosti o predmetu, o katerem se piše, in mora biti napisana v pravilnem knjižnem jeziku čitljivo ali natipkana na pisalnem stroju.

Kandidat mora označiti književnost, ki jo je uporabil pri izdelovanju domače naloge.

Člen 14.

Namesto domače naloge sme predložiti kandidat tudi večje znanstveno delo (če je tiskano, sme biti tudi v tujem jeziku) ali specialno (doktorsko disertacijo, monografijo in dr.).

Člen 15.

Zaradi opravljanja profesorskega izpita se mora kandidat prijaviti predsedniku komisije s prošnjo (na celi poli s predpisanim kolkom), v kateri mora navesti, iz katere skupine predmetov želi opravljati izpit, kakor tudi, kateri živi jezik hoče oprevljati pri občem izpitu.

Prošnji je treba predložiti:

a) izpričevalo o zrelostnem izpitu (v izvirniku ali v overovljenem prepisu) srednje ali strokovne šole, predpisane po § 74. zakona o srednjih šolah, kandidati z višjih pedagoških šol pa izpričevalo učiteljskega zrelostnega izpita;

b) diplomu (v overovljenem prepisu) ali potrdilo o opravljenem diplomskem izpitu na filozofski fakulteti naših vseučilišč, odnosno na višjih pedagoških šolah ali izpričevalo o dovršenem nastavniškem odseku na višjih umetniških šolah (8 semestrov), vse to po predpisih § 74. zakona o srednjih šolah.

Diplome kandidatov, ki so dovršili vseučilišče v inozemstvu, morajo biti priznane (nostrificirane) po domačem vseučilišču, izpričevala drugih inozemskih šol pa po glavnem prosvetnem svetu (§ 78. zakona o srednjih šolah in § 93. zakona o učiteljskih);

c) potrdilo direktorja šole, na kateri deluje, da je deloval kot suplent ali nastavnik najmanj dve leti na državni ali samoupravni šoli (§§ 16. in 73. zakona o srednjih šolah) ali na privatni šoli, priznani po § 127. zakona o srednjih šolah; da je predaval svoje predmete in vodil učence v ekskurzije, če to zahteva pouk predmeta, ki ga predava; da ima moralna in fizična svojstva, ki so neobhodno potrebna za nastavniški poklic in da izpolnjuje vse pogoje, ki se vobče zahtevajo za državnega uradnika;

č) kratek življenjepis, v katerem mora kandidat navesti datum in kraj rojstva, ime obeh roditeljev, očetov poklic in obrazložiti potek šolanja, pravec in obseg študij, poročene nastavnice pa tudi s kom so poročene (noseče nastavnice se ne pripuščajo k izpitu, dokler so v tem stanju);

d) potrdilo, da je podanik kraljevine Jugoslavije po rojstvu ali po prijstvu (naturalizaciji);

e) domačo nalogo in

f) 100 dinarjev v denarju za pregled domače naloge.

Člen 16.

Če spozna predsednik izpraševalne komisije soglasno z izpraševalnim odborom za dotično skupino, da je izpolnil kandidat vse predpisane pogoje, izroči njegovo domačo nalogo v pregled in oceno enem članu komisije za dotično stroko, predvsem onemu, ki je odobril ali dal témo za to nalogo. Drugače odkloni kandidata od izpita in vroči ministrstvu za prosveto obrazloženo odločbo s kandidatovo prijavo in listinami vred. Zoper tako odločbo kandidat nima pravice, pritožiti se.

Člen 17.

Kandidatu, čigar domača naloga je ocenjena za zadostno, določi predsednik komisije, sporazumno s to, čas za opravljanje izpita in sestavi izpraševalni odbor. Kandidatu, čigar domača naloga ne ustreza zahtevam člena 13. teh pravil, se ne dovoli opravljanje izpita. Domača naloga se mu vrne, da jo predela, ali pa se mu dá druga téma.

Člen 18.

Profesorski izpit je sestavljen iz občega dela, iz predavanja in iz strokovnega izpita. Obči izpit se opravlja pred strokovnim izpitom; predavanje in strokovni izpit se smeta opravljati takoj po občem izpitu ali se opravljata ločeno, če kandidat to želi, toda vedno med istim šolskim letom in v presledku največ do treh mesecev. Če kandidat ne pride v določenem času k strokovnemu izpitu, mora nanovo opravljati tudi obči izpit. Predavanje in strokovni izpit sta ena celota in predavanje se vrši neposredno pred strokovnim izpitom.

Člen 19.

Obči izpit se opravlja samo ustno in traja najmanj dve uri.

Pri tem izpitu mora kandidat dokazati, da v obsegu predpisanih programov:

a) dobro pozna vse dele opisne slovnice srbsko-hrvatsko-slovenskega jezika in glavne točke zgodovine jugoslovanske književnosti in narodne zgodovine.

Član izpraševatelj te skupine mora pregledati kandidatovo domačo nalogo (če ni pisana v tujem jeziku);

b) da pozna glavne dele psihologije in logike in pozna načela obče pedagogike in metodiko svojih predmetov;

c) da za svojo stroko dobro in lahko uporablja tuj živi jezik: ruski, francoski, nemški, angleški in italijanski;

č) da pozna šolsko upravo, zakone in uredbe, po katerih se na srednjih šolah posluje.

Člen 20.

Če opravlja kandidat pri strokovnem izpitu predmet, ki je predpisan za obči izpit, tega predmeta ne opravlja pri občem izpitu.

Člen 21.

Po občem izpitu odloči izpraševalna komisija, ali se pripusti kandidat k strokovnemu izpitu ali pa se odkloni od nadaljnjega opravljanja izpita.

Kandidat, odklonjen pri tem izpitu, sme ponoviti izpit po treh mesecih; če pa se zopet odkloni, ga sme še enkrat ponavljati, toda šele ko mine šest mesecev od drugega opravljanja. Če pa se tudi sedaj odkloni, vobče izgubi pravico še opravljati profesorski izpit.

Člen 22.

Strokovni izpit sestavljajo predavanje, pismeni izpit (klavzura) in ustni izpit.

Člen 23.

Predavanje iz enega glavnih predmetov svoje stroke ima kandidat pred izpraševalnim odborom v razredu srednje šole ali srednje strokovne šole, v katerem se ta predmet predava. Metodična edinica se jemlje iz prihodnjega gradiva. Velikost metodične edinice določi kandidat sam in mora napisati pripravo za njo. Pri predavanju eksperimentalnih predmetov je zlasti paziti na to, ali ima kandidat spretnost in je na svojem mestu pri eksperimentiranju.

Če izpraševalni odbor ne more oceniti kandidatove sposobnosti pri enem predavanju, je dopustno tudi drugo predavanje.

Po predavanju odloči izpraševalni odbor, ali je predavanje uspelo ali ni uspelo; če odbor spozna, da predavanje ni uspelo, se kandidat ne pripusti k opravljanju strokovnega izpita.

Člen 24.

Za pismeni izpit izbere kandidat eno izmed treh vprašanj, ki mu jih dajo pismeno člani izpraševalni glavni predmetov. Dve vprašanji se morata dati iz predmeta, iz katerega je kandidat izdelal domačo nalogo, eno pa iz drugega strokovnega predmeta.

Pismena naloga se izdeluje ob neposrednem nadzorstvu enega člana izpraševalnega odbora. Kandidat ne sme uporabljati književnosti in beležk. Izdelava te naloge sme trajati največ 5 ur. Med delom se kandidat ne sme odstraniti niti dela prekiniti brez odobritve dežurnega člana.

Iz pismene naloge mora biti razvidno, kako zanesljivo je znanje kandidato in ali tudi ume to napisati, kar zna.

Člen 25.

Kandidata, ki bi izjavil, da ne more izdelati niti enega izmed danih vprašanj, je odkloniti od nadaljnjega opravljanja izpita. Istotako je odkloniti od nadaljnjega opravljanja izpita kandidata, ki z izdelavo pismene naloge ne pokaže zadostnega strokovnega znanja in književne izobrazbe.

Člen 26.

Ustni izpit opravlja kandidat iz vseh predmetov izbrane skupine, ki jih predpiše ministrstvo za prosveto.

Člen 27.

Skupine za profesorski izpit so te-le:

III. Za kandidate bogoslovnih predmetov:

B. Za katoliško veroizpovedovanje:

1. skupina: pregledno in kritično poznanje biblične zgodovine stare in nove zaveze; poznanje vsebine poedinih knjig sv. pisma stare in nove zaveze; kritično ugotavljanje historicitete teh virov in eksegetično razlaganje izbranih delov (nekoliko poglavij) sv. pisma stare in nove zaveze po besedilu Vulgate;

2. skupina: pregledno poznanje apologetične in dogmatične bogoslovne skupine;

3. skupina: pregledno poznanje cerkvene zgodovine s posebnim ozirom na domačo cerkveno zgodovino;

4. skupina: pregledno poznanje moralnega in pastoralnega bogoslovja, zlasti liturgike.

Člen 28.

Ustni izpit sme trajati največ tri ure, sme se pa radi odmora prekiniti za krajši čas. Izpraševanje iz tujih živih jezikov se vrši deloma v teh jezikih.

Ta izpit ni javen.

Člen 29.

Po dokončanem izpitu odloči izpraševalni odbor, ali je opravil kandidat ustni strokovni izpit. Ob odločitvi upošteva, ali je dokazal kandidat zadostno in zanesljivo izobrazbo iz vseh predmetov strokovne skupine v obsegu predpisanih programov. Večji uspeh iz enega predmeta se ne sme vzeti kot nadomestilo za slabo izobrazbo iz drugega predmeta.

Člen 30.

Za kandidata, za katerega se sklene, da je opravil ustni strokovni izpit, izda izpraševalni odbor obrazloženo dokončno odločbo o vsem izpitu, stopnjevaje glede na pismene izdelke kandidatove, njegove odgovore pri občem in strokovnem izpitu kakor tudi na opravljeno predavanje takole:

Opravil povsem odlično.

Odlikujoč se s strokovno izobrazbo in predavanjem.

Odlikujoč se s strokovno izobrazbo.

Odlikujoč se s predavanjem.

Opravil soglasno.

Opravil z večino glasov.

Člen 31.

Odločba o izpitu se priobči kandidatu takoj. Ob tem se mu vrnejo izvirna izpričevala, na zahtevo pa tudi domača naloga; referat o nalogi pa se pridrži za arhiv ministrstva za prosveto.

Člen 32.

Če opravi kandidat vse izpite, predloži predsednik izpraševalne komisije ministrstvu za prosveto poročilo, podpisano po vseh članih izpraševalnega odbora z vsemi spisi vred, ki se nanašajo na ta izpit.

Diplomo o opravljenem profesorskem izpitu izda minister za prosveto.

Člen 33.

Kandidat, za katerega se sklene, da strokovnega izpita bodisi zaradi neuspeha pri predavanju, bodisi iz razlogov, navedenih v členu 25. teh pravil, bodisi zaradi slabih odgovorov pri ustnem izpitu ni opravil, opravlja v prihodnjem šolskem letu samo ta izpit. Vendar če ga tudi takrat ne opravi, izgubi za vedno pravico do opravljanja profesorskega izpita.

Člen 34.

O kandidatih, ki morajo ponoviti izpit po členih 21. in 33. teh pravil, predloži predsednik izpraševalne komisije ministrstvu za prosveto samo poročilo o izpitu, prošnjo in vse spise pa obdrži v arhivu komisije do drugega izpita. Na prošnjo teh kandidatov se napiše odločba izpraševalne komisije, ki jo podpišejo vsi člani odbora.

Člen 35.

Če odstopi kandidat od pričetega opravljanja izpita med izpitom samim iz vzrokov, ki po oceni izpraševalnega odbora niso tehtni, se smatra, da je odklonjen od izpita.

Za one kandidate, ki odstopijo od občega izpita, veljajo glede posledic predpisi člena 21., za one pa, ki odstopijo od strokovnega izpita, predpisi člena 23. teh pravil.

Kako je ravnati s kandidati, ki odstopijo od pričetega opravljanja izpita iz tehtnih razlogov, odloči izpraševalni odbor sam.

Člen 36.

Nagrado (honorar) članom odbora plača kandidat sam, in sicer predsedniku 300 dinarjev, članom po 200 dinarjev. Honorar položi kandidat, ko pride k izpitu, izvzemši 100 dinarjev, ki jih mora položiti ob prijavi (člen 15. teh pravil).

Člen 37.

Kandidati, ki opravljajo v drugič samo strokovni izpit (člen 33. teh pravil), plačajo samo polovico honorarja.

Člen 38.

Kandidatom, odklonjenim od občega izpita (člen 21. teh pravil), kakor tudi kandidatom, ki so odstopili od tega izpita iz tehtnih razlogov (člen 35.), se vrne polovica vplačanega honorarja.

Prehodne odredbe.

Člen 39.

Kandidati, ki so pridobili pravico do opravljanja profesorskega izpita, preden stopijo ta pravila v veljavo, in so se pripravljali za profesorski izpit iz znanstvenih skupin, predpisanih z odložbo S. n. št. 15.607/25, ki jih v teh pravilih ni, opravljajo skupine, ki so jih bili izbrali.

Člen 40.

Ta pravila stopijo v veljavo, ko se razglase v »Službenih novinah« in od tega dne prestanejo veljati vsi dosedanji predpisi o opravljanju profesorskega izpita glede vseh vrst profesorjev.

V Belgradu, dne 30. septembra 1931.; S. N. št. 35.449.

Minister za prosveto
B. Maksimović s. r.

67.

Člani izpraševalnega odbora za profesorske izpite za kandidate bogoslovnih predmetov

so za katoliško veroizpovedovanje sledeči:

Za 1. skupino: * Dr. Slavič Matija, univ. profesor v Ljubljani; dr. Snoj Andrej, univ. profesor v Ljubljani; namestnik: dr. Ujčić Josip, univ. profesor v Ljubljani.

Za 2. skupino: Dr. Fabijan Janez, univ. profesor v Ljubljani; dr. Grivec Franc, univ. profesor v Ljubljani; namestnika: dr. Ehrlich Lambert, univ. profesor v Ljubljani; dr. Lukman Franc, univ. profesor v Ljubljani.

Za 3. skupino: Dr. Turk Josip, univ. profesor v Ljubljani; dr. Lukman Franc, univ. profesor v Ljubljani; namestnik: dr. Levičnik Alfonz, gimn. prof. v pok. v Ljubljani.

Za 4. skupino: Dr. Ujčić Josip, univ. profesor v Ljubljani; dr. Ušeničnik Franc, univ. profesor v Ljubljani; namestnik: dr. Pečjak Gregorij, gimn. profesor v pok. v Ljubljani.

* Vide člen 27, III. B. pravil o opravljanju profesorskih izpitov z dne 30. septembra 1931; S. n. št. 35.449.

Pravila o opravljanju državnega strokovnega izpita za stalnega veroučitelja narodne šole.*

Člen 1.

a) Pravico, opravljati državni strokovni izpit za veroučitelja narodnih šol, pridobi začasni veroučitelj po 20 (dvajsetih) mesecih dela v narodni šoli.

b) Odsotstvo in bolovanje, daljše od 2 (dveh) mesecev, kakor tudi velike počitnice se ne všteta v teh 20 (dvajset) mesecev dela v narodni šoli.

c) Veroučitelj, ki ima skupaj 3 (tri) slabe letne ocene ali 2 (dve) zaporedni slabi oceni, ne more opravljati državnih strokovnih izpitov in se odpusti iz službe.

č) Bolovanje in odsotstvo več ko 6 (šest) mesecev in čas, prebit v kadru, se ne všteta v čas 5 (petih) let, v katerem mora veroučitelj državni strokovni izpit opraviti.

Člen 2.

a) Državni strokovni izpiti za veroučitelje narodnih šol smejo opravljati v času od dne 1. oktobra do dne 15. maja pred državnim izpitnim odborom na državnih učiteljskih šolah, in to:

2. veroučitelji rimskokatoliške veroizpovedi na učiteljskih šolah v Ljubljani, Zagrebu in Somboru (v Somboru za otroke z madžarskim in nemškim materinim jezikom);

4. veroučitelji grškokatoliške veroizpovedi na moški učiteljski šoli v Zagrebu;

Člen 3.

a) Vsak izpitni odbor ima svoj zapisnik, ki se hrani v arhivu učiteljske šole.

b) Tajnik učiteljske šole je poslovodja izpitnega odbora.

c) Na šolah, kjer ni tajnika, je poslovodja izpitnega odbora član odbora, ki ga odredi direktor.

Člen 4.

a) Veroučitelji vložijo pisarno prošnjo za opravljanje tega izpita po pristojnem verskem oblastvu kraljevske banke upravi, ta pa jo pošlje upravi učiteljske šole.

b) Prošnji prilože veroučitelji kratek popis svojega življenja, izpričevalo o dovršeni bogoslovni šoli, ki ima najmanj čin popolne srednje šole, potrdilo o letih službe in o letnih ocenah dela. To potrdilo jim izdajo banke uprave, v območju uprave mesta Beograda pa ministrstvo za prosveto. Kandidati prilože prošnji tudi potrdilo o državljanstvu kraljevine Jugoslavije, ki ga jim izda pristojno oblastvo.

c) Dan izpita določi direktor učiteljske šole.

Člen 5.

Državni odbor za izpit sestavljajo:

1. direktor učiteljske šole kot predsednik;
2. profesor izpraševalec za narodni jezik in književnost;
3. profesor izpraševalec za narodno zgodovino in zemljepis;
4. dva strokovnjaka teologa dotične veroizpovedi kot izpraševalca za

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 5. februarja 1935, št. 28/V/65.
— Službeni list kr. ban. upr. z dne 23. febr. 1935, 16. kos, str. 122.

teologijo in didaktiko verskega pouka z glavnimi pojmi pedagogike, ki so s tem poukom v zvezi;

5. veroučitelji dotične veroizpovedi kot strokovnjaki za šolsko delo.

Člen 6.

Člane odbora postavlja minister za prosveto na predlog, ki ga podajo do dne 1. septembra vsakega leta ministrstvu za prosveto pristojna verska oblastva priznanih veroizpovedi in direktorji učiteljskih šol.

Pristojna verska oblastva predlagajo za člane odbora po dva strokovnjaka teologa in po enega stalnega veroučitelja.

Ostale člane predlagajo direktorji učiteljskih šol.

Člen 7.

Izpit sestoji iz teoretičnega (pismenega in ustnega) in iz praktičnega izpita.

Člen 8.

Pismeni izpit se opravlja samo iz bogoslovnih predmetov. Kandidat mora pokazati sposobnost, da obdela témo iz svoje stroke, vzeto iz programa za verski pouk v narodni šoli, z globljim razumevanjem glede njenega vzgojnega pomena.

Razen tega se zahtevata tudi še sposobnost, jasno in določno razlagati, in pravilna uporaba državnega jezika.

Člen 9.

Pismeni izpit iz bogoslovnih predmetov se mora opravljati pred izpitnim odborom. Téme za ta pismeni izpit dajejo sporazumno s predsednikom izpitnega odbora dva strokovna izpraševalca za bogoslovne predmete in stalni veroučitelj.

Ta izpit traja največ 5 (pet) ur.

Člen 10.

a) Naloge za pismeni veroučiteljski izpit se drže tajne in se objavijo kandidatom na dan in uro, ko se izpit začne. Vsaka prekoračitev, najsi se to zgodi posredno ali neposredno, se smatra in kaznuje kot zloraba dolžnosti.

b) Neposredno preden se dá izpitna naloga, priobči predsednik izpitnega odbora kandidatom določbe pod točko č) tega člena in jih opozori na nasledke, katerim bi se izpostavili, če bi se pregrešili zoper te odredbe. Da se je zgodilo po tej določbi, se pripomni v zapisniku (člen 12.).

c) Vsi kandidati opravljajo pismeni izpit skupaj, toda ob nepretrganem nadzorstvu po dotičnem učitelju in najmanj enem članu izpitnega odbora. Poleg teh dveh nadzira pismene izpite kandidatov tudi direktor ali njegov namestnik, kadarkoli mu je mogoče.

č) Ob pismenih izpitih se dajo vsem kandidatom iste naloge. Nadzorni učitelji morajo paziti na to, da izdeluje vsak kandidat sam svojo nalogo brez kakršnekoli druge pomoči in da pri tem delu ne uporablja nikakršnih prepovedanih sredstev; da drugih ne vznemirja z vprašanji in šepetanjem ali z izposojevanjem knjig in da nikakor ne pogleduje v tuje naloge. Katere knjige sme kandidat uporabljati, določi minister za prosveto s sklepom na predlog pristojnih verskih oblastev.

d) Kandidat, ki ravna zoper to, se prvič imenoma opomni in se zabeleži tak primer v zapisnik. Ob ponovnem takem primeru izgubi kandidat pravico, opravljati veroučiteljski izpit, za eno leto. Prav tako izgubi pravico, opravljati izpit dalje tisti kandidat, glede katerega se pri samem izpitu ali pozneje nepobitno ugotovi, da je uporabljal nedovoljena sredstva ali da je tujo nalogo

prepisal. O tem odloča izpitni odbor na predlog predmetnega ali nadzornega učitelja. Če bi kateri kandidatov svoje pismeno delo prekinil in brez dovolitve šel ven, tudi izgubi pravico, izpit dalje opravljati.

Člen 11.

- a) Naloge se izdelujejo samo dopoldne.
- b) Vsak kandidat preda svoj izdelek enemu izmed nadzornih učiteljev takoj, ko ga dokonča, in to obenem koncept in prepis; ta pa ju sešije in overovi pri tem vsake pol pole s šolskim vlažnim pečatom in svojim podpisom. Če kandidat ne uspe, da bi dokončal prepis, preda samo koncept. Če tudi tega do določenega časa ni mogel dokončati, ga preda takega, kakršnega in kolikor ga je mogel izdelati.
- c) Vse setavke v konceptu in prepisu naj piše kandidat čisto in razločno na polovici prepognjene pole, da morejo zapisovati učitelji ob strani popravke in beležke.

Člen 12.

- a) O pismenem izpitu vodijo nadzorni učitelji izmenoma zapisnik; vanj vpisujejo vse, kar je važno in kar bi bilo treba med izpitom pripomniti. V ta zapisnik se zapišejo:
1. besedilo naloge;
 2. natančni čas, ko se je pismeno delo začelo;
 3. imena nadzornih učiteljev in v katerem času so nadzirali;
 4. kdaj je kateri kandidat dokončal nalogo, kaj je predal in koliko pol;
 5. kdo izmed kandidatov je bil opomnjen, ker je uporabljal nedovoljena sredstva.
- Ta zapisnik podpišejo predmetni in nadzorni učitelji.
- b) Pismeni izdelki se hranijo v šolskem arhivu 10 (deset) let.

Člen 13.

Kandidatov izdelek pri pismenem izpitu natančno pregleda in popravi predmetni učitelj in zapiše na koncu svojo ob kratkem obrazloženo oceno. Razen tega morata pregledati tudi dva člana izpitnega odbora pismene izdelke vseh kandidatov in s svojim podpisom ugotoviti, ali se strinjata s predlagano oceno ali ne; v poslednjem primeru morata svoje mnenje ob kratkem obrazložiti. Ob pregledovanju vseh nalog je paziti tudi na srbsko-hrvaško-slovenski jezik.

Člen 14.

- a) Predmetni učitelj in pregledovalca zapišejo na pregledanih izdelkih svoje ocene po tehle stopnjah: nezadostno (1), slabo (2), dobro (3), prav dobro (4) in odlično (5). Nedoločene ocene (precej dobro, 3² in 3¹ itd.) se ne smejo dajati niti predlagati. Končno oceno dá izpitni odbor z večino glasov.
- b) Ocene kandidatov, dobljene pri pismenem izpitu, se zapišejo s številkami v zapisnik o veroučiteljskem izpitu.

Člen 15.

- a) Ustni izpit opravljajo kandidati, ki so pri pismenem izpitu dobili vsaj oceno »dobro«.
- Ta izpit se opravlja:
1. iz državnega jezika s književnostjo (kandidat mora dokazati poznavanje opisne gramatike in popolnoma pravilen govor v državnem jeziku; iz književnosti mora poznati pomembne pojave z vidika, označenega v členu 8);
 2. iz narodne zgodovine in zemljepisa kraljevine Jugoslavije se opravlja izpit v obsegu programa teh predmetov za srednje šole (od kandidata se ne zahteva, da bi znal mnogo poedinosti, marveč razumevanje pomembnih dogod-

kov in pojavov, njihovih vzrokov in nasledkov z vidika naših skupnih nacionalnih interesov);

3. iz didaktike verskega pouka z glavnimi pojmi iz pedagogike, ki so s tem poukom v zvezi (kandidat mora dobro poznati pomen verskega pouka za vzgojo in oliko, v teoriji in praksi, v celoti in v poedinih delih, razmerje verskega pouka proti ostalim učnim predmetom, obseg njegovega gradiva in način obdelave v narodni šoli).

Gradivo iz bogoslovja, iz katerega morajo kandidati opravljati ustni izpit, predpiše minister za prosveto na predlog in po soglasnosti pristojnega verskega oblastva priznanih veroizpovedi.

b) Izpit iz državnega jezika s književnostjo in iz narodne zgodovine z zemljepisom traja po 15 minut, iz didaktike verskega pouka z glavnimi pojmi iz pedagogike pa do 30 minut.

Člen 16.

a) Pri ustnem izpitu morajo biti navzočni vsi člani izpitnega odbora.

b) Učitelj mora povedati kandidatu samo to, kar je neobhodno potrebno za pravilno razumevanje vprašanja in potek odgovora. Drugače je treba kandidatu pustiti svobodo, da odgovarja na vprašanje, ki ga je povlekel, samostalno in da pokaže svoje znanje z odgovorom brez učiteljeve pripomoči. Razen učitelja sme samo še predsednik izpitnega odbora zastavljati kandidatu pomožna vprašanja.

c) Predsednik izpita sme po svojem preudarku izpraševanje kandidata skrajšati ali podaljšati, toda ne več ko za 5 (pet) minut za vsak predmet.

Člen 17.

a) O vsakem ustnem izpitu se vodi zapisnik; vanj se ob kratkem zapisuje: kateri kandidat in v kateri vrsti so bili klicani in katera vprašanja so dobili.

Ta zapisnik podpišejo po dovršenem ustnem izpitu za vsako skupino kandidatov vsi člani izpitnega odbora.

b) Kateri kandidati se izprašajo dopoldne, kateri pa popoldne, se priobči neposredno, preden se ustni izpit začne.

c) Izpraševanje se vrši po predmetih, toda tako, da se izprašajo kandidati, določeni za eno polovico dneva, iz vseh predmetov.

č) Vsak učitelj pripravi za ustni izpit vprašanja iz svojega predmeta. Vsa vprašanja razporedi, ko se v seji izpitnega odbora pregledajo in odobre, dotični učitelj po listkih, za vsak listek po tri. Vsi listki morajo biti iz enakega papirja in popolnoma enako veliki, brez kakršnegakoli madeža ali znaka na vnanji strani. Vsak kandidat potegne pri izpitu po en listek.

Z vprašanji je treba zajeti ves predmet. Število listkov za vsak poedini predmet mora znašati najmanj 50 (petdeset). Če je kandidatov več ko 40 (štirideset), mora biti število vprašanj vselej za 10 (deset) večje od števila kandidatov. Vsaki skupini kandidatov se predloži skupno število nepovlečenih listkov. Listki, ki se povlečejo, se ne smejo več uporabiti.

d) Če izjavi kandidat najdalj v 5 (petih) minutah, ko je povlekel listič, da na zastavljeno vprašanje ne more odgovoriti, se mu dovoli, da vleče drugo vprašanje. Prvič povlečeni listek se vrne med preostala vprašanja. Da se je drugi listek vlekel, se zabeleži v zapisnik in se upošteva, ko se daje temu kandidatu ocena.

Člen 18.

Če bi se primerilo, da bi pričel kandidat pri izpitu nevljudno odgovarjati in se nedostojno obnašati, se s sklepom izpitnega odbora odstrani od izpita.

Tako odstranjeni kandidat izgubi pravico, opravljati dalje veroučiteljski izpit, za leto dni.

Člen 19.

a) Ko se opravi ustni izpit z eno skupino poklicanih kandidatov, odloči izpitni odbor takoj o ocenah vsakega kandidata in za vsak predmet posebej. Te ocene se poleg ocen pismenega izpita vpišejo s števkami in črkami v zapisnik izpitnega odbora [točka b) člena 14.].

b) Oceno za ustni izpit predlaga za vsakega kandidata in za vsak predmet posebej učitelj izpraševalec, izpitni odbor pa sklepa o tem. Če se izpitni odbor ne zedini, da bi oceno soglasno določil, se glasuje poimensko in se sklepa o oceni z večino glasov. Ob enaki razdelitvi glasov odloča glas predsednika izpitnega odbora, razen v verskih predmetih, kjer odloči tista stran, na kateri je večina verskih strokovnjakov. Vsakemu članu odbora je dovoljeno, da vnese v zapisnik svoje ločeno mnenje [točka a) člena 17.]. Ocene se vpišejo v zapisnik s števkami in črkami.

Člen 20.

Praktični izpit sestoji iz pismene priprave za predavanje in iz predavanja.

Za predavanje povleče kandidat listek, na katerem sta označena metodična enota in razred, kjer bo predavanje. Teh listkov mora biti 10 (deset) več nego je kandidatov, ki vlečejo vprašanja.

Kandidat izdeluje najprej pod nadzorstvom izpitnega odbora v času treh ur pismeno pripravo za predavanje. Pri tem sme uporabljati pomožna sredstva: sv. pismo, koran, talmud in odobrene učbenike. V pripravi mora pokazati, da pozna učni postopek.

Predavanje ima kandidat pred učenci narodnih šol svoje veroizpovedi vpričo vsega izpitnega odbora. Predavanje traja najmanj 20 (dvajset) minut. Pri tem mora pokazati kandidat sposobnost, da priravnava svoje razlaganje doumljivosti otrok.

Po opravljenem predavanju brani kandidat svoje predavanje in daje potrebne opravičbe in pojasnila glede uporabe pedagoških načel.

Odločba izpitnega odbora.

Člen 21.

a) Ko se določijo ocene vseh kandidatov iz vseh predmetov, predpisanih za državni strokovni izpit, sklepa izpitni odbor na predsednikov poziv za vsakega kandidata posamez o tem: ali in s kakšnim občnim uspehom je kandidat opravil državni strokovni izpit.

b) Ugotovljene ocene iz vseh predmetov se prepíšejo z besedami iz zapisnika v glavni izpitni zapisnik.

c) Sklepi o poedinih kandidatih in ocenah občnega uspeha se vpišejo v zapisnik pri »pripombah«. Ocene občnega uspeha so iste, kakor za poedine predmete.

Ocena občnega uspeha se dobi, če se deli seštevek ocen iz vsakega poedinega predmeta pri pismenem, ustnem in praktičnem delu izpita s številom 5.

Zapisnik podpišejo vsi člani izpitnega odbora.

č) Uspeh državnega strokovnega izpita priobči kandidatom najkasneje dan po dokončanem izpitu vseh kandidatov predsednik vpričo vseh članov izpitnega odbora.

Člen 22.

a) Uspeh pri izpitu iz vsakega predmeta se ocenja takole: odličen (5), prav dober (4), dober (3), slab (2) in nezadosten (1).

b) Kandidat je izpit opravil, če je dobil iz vsakega predmeta najmanj oceno »dobro«.

Člen 23.

Direktor učiteljske šole predloži ministrstvu najkasneje v 14 (štirinajstih) dneh po dokončanem državnem strokovnem izpitu svoje kratko poročilo o poteku izpita, razen tega pa tudi še po 3 pismene naloge, ki so ocenjene z ocenami »odlično«, »prav dobro«, »dobro« in »slabo«. Poročilo mora obsezati spisek vseh kandidatov, ki so ga opravili z odliko, katerikrat je kateri kandidat izpit opravljal in ali ga je opravil in s kakšnim uspehom.

Te naloge ostanejo v ministrstvu za prosveto.

Člen 24.

Vsak kandidat dobi o opravljenem izpitu diplomu, ki jo podpišejo vsi člani izpitnega odbora.

V diplomu se vnese občna ocena, s katero je kandidat ta izpit opravil. Diploma se izda v osmih dneh po dokončanem izpitu.

Ta diploma je istovetna z diplomu o opravljenem praktičnem učiteljskem izpitu ob potrebnih izpremembah v zvezi s teološkim delom izpita.

Člen 25.

Če kandidat prvo diplomu izgubi, mu sme izdati direktor na osnovi glavnega zapisnika o državnem strokovnem izpitu in po odobritvi ministrstva za prosveto overovljen prepis.

Člen 26.

V enem šolskem letu sme opravljati kandidat državni strokovni izpit največ dvakrat.

Kandidat, ki tretjič v največ petih letih ne opravi veroučiteljskega izpita, se odpusti iz državne službe.

Člen 27.

Ta pravila stopijo v veljavo, ko jih podpiše minister za prosveto, obvezno moč pa dobe z dnem razglasitve v »Službenih novinah«.

V Belgradu, dne 31. januarja 1935; O. N. br. 6621.

Minister za prosveto
Stevan Ćirić s. r.

Člani izpraševalnega odbora za usposobljenost veroučiteljskih kandidatov na narodnih šolah.

Gospod minister prosvete je z odlokom O. N. br. 33.608 z dne 22. maja 1935 na osnovi čl. 5 in 6 pravil o opravljanju državnega strokovnega izpita za stalnega veroučitelja narodne šole O. N. br. 6621/35 odredil: za člane izpitnega odbora za usposobljenje veroučiteljskih kandidatov, in sicer:

I. za narodni jezik in književnost, narodno zgodovino in zemljepis v krajih, naštetih v čl. 2 pravil o polaganju državnega strokovnega izpita za stalnega veroučitelja narodne šole O. N. 6621 iz leta 1935, one pro-

fesorje, ki so izpraševalci na dotični učiteljski šoli za iste predmete pri praktičnih učiteljskih izpitih v šolskem letu 1935/36.

II. za strokovne teološke predmete, didaktiko verskega pouka in pedagogiko: na drž. učit. šoli v Ljubljani: dr. Ušeničnika Aleša, univerzitetnega profesorja v Ljubljani; dr. Snoja Andreja, univerzitetnega profesorja v Ljubljani; Zaplotnika Ignacija, veroučitelja v Ljubljani; za namestnike: dr. Fabijana Janeza, univerzitetnega profesorja v Ljubljani; dr. Turka Jožefa, univerzitetnega profesorja v Ljubljani; Žerjava Ivana, veroučitelja v Ljubljani.

Mandat članov odbora traja do 1. oktobra 1936.

70.

Prošnja za pomoč v namene skopljsanske škofije.

Na praznik brezmadežnega Spočetja leta 1924 sem začel apostolsko službo kot škof skopljski. Malo manj kot 10 let sem bival v Prizrenu; potem sem se preselil v Skoplje.

Za premnoge potrebe skopljsanske škofije mi je treba pomoči dobrotnikov. Ne mislim samo na katedralo, ki se bo zidala na čast svetemu Jožefu. Imam namreč mnogo nujnejših potreb, posebno zaradi pomanjkanja cerkva in kapelic, vzdrževanja semenišča in drugih potrebnih zavodov.

Prosim za Vašo blagohotno pomoč. Jako dobro bi mi služili mesečni prispevki. Ako sami ne morete, imate poznanih oseb, ki bi mogle kaj prispevati. Darujte in nabirajte darove za naše namene iz hvaležnosti za obilne milosti in blagoslovljene sadove evharističnega kongresa.

Kakor sem jaz priporočil duhovno in materialno skrb za potrebe skopljsanske škofije brezmadežnemu Srcu Marije Device, Matere Odrešnikov, tako prosim tudi Vas za pobožne molitve v ta namen.

V Skoplju, na praznik sv. Vincencija 1935.

† Ivan Frančišek Gnidovec,
škof skopljski.

Gornja prošnja se toplo priporoča v uvaževanje. V zahvalo vsem, ki se z molitvijo ali z milodari spominjajo skopljsanske škofije, pošilja škof Gnidovec sliko brezmad. Srca Marijinega z željo, da se pobožnost do Brezmadežne še bolj razširi in da se pospeši beatifikacija božjega služabnika Friderika Barage.

Tisti, ki se bodo za zgornjo zadevo zavzeli, naj sporoče ali škof. ordinariatu v Ljubljani ali pa predstojništvu hiše misijonarjev sv. Vinc. Pav. v Ljubljani na trgu Tabor, koliko slik potrebujejo. Tam se dobe tudi položnice za pošiljanje denarja.

V Ljubljani, dne 24. avgusta 1935.

† Gregorij,
škof.

Društvo za varstvo deklet.

Ustanavljanje podružnic.

Eno najbolj perečih vprašanj socialnega varstva je gotovo vprašanje, kako obvarovati žensko mladino pred nevarnostmi mestnega življenja in prezgodnje samostojnosti. Nevarnosti so različne: brezposelnost, izkoriščanje, bližnja priložnost in zapeljevanje. Ustaljeno, versko zavedno dekle bo našlo ravno pot skozi nevarnosti; toda večina potrebuje v svoji lahkovernosti, naivnosti in otročji zaupljivosti močne opore, da ne omahne. Marijine družbe in druge verske organizacije same ne zmorejo velikega varstvenega dela, ker ni mogoče pritegniti vseh, ki so varstva potrebne. In prav te so najbolj v nevarnosti, ker njihova vera morda ni dovolj živa in globoka, da bi bila zanesljiva opora v vseh okoliščinah. So pa poleg tega razne panoge varstva in pomoči, ki že po svojem značaju presegajo okvir verske družbe, n. pr. pravno posredovanje in varstvo, nasveti in pomoč v moralnih nevarnostih itd.

Potrebna je bila torej institucija, ki na katoliški bazi po pravno fiksiranih statutih vrši vsestransko socialno varstvo med ogroženim žensktvom. Ta institucija je **Društvo za varstvo deklet v Ljubljani**, ki je včlanjeno v mednarodni zvezi istovrstnih katoliških društev. V njen delokrog spada pouk, opora, varstvo, vodstvo žena in deklet, kjer treba pa tudi reševanje zabredlih. Svojo nalogo vrši potom Kolodvorskega misijona. Sprejema varstva potrebne, nudi majhno zavetišče s prenočišči in brezplačne posredovalnice za službe. Centralno pisarno ima v poslopju Vzajemne zavarovalnice na Masarykovi cesti.

Varstveno delo je v današnjem, versko in moralno zbezanem času potrebno, ni pa mogoče doseči izboljšanja in trajnih uspehov, dokler se ne strnejo vsi dobro misleči v veliko fronto enotnega in sistematskega dela. Delati je na to, da se dotok deklet v mesto zmanjša; za tiste, ki jih ni mogoče zadržati doma, je potrebna temeljita priprava na mnogotere nevarnosti mesta; v mestu živečim dekletom, ki jih ne varuje dom in družina, je treba nuditi vodstvo, oporo, pouk in vzgojo za življenje. Zagrabiti je treba hkrati od obeh strani, iz centrale in iz province, v vzajemnem delu, medsebojni spodbudi in podpori.

V ta namen pripravlja Društvo za varstvo deklet ustanovitev podružnic, kakor jih predvidevajo društvena pravila.

Opozarjamo na to gospode duhovnike in jih prosimo, da se zavzamejo za stvar in vzbude med ljudstvom zanimanje zanjo. Radi ustanovitve podružnic naj se izvolijo obrniti na osrednjo pisarno Društva za varstvo deklet v Ljubljani, Masarykova cesti 12, kjer dobe tudi natančnejše informacije o ustanavljanju in delovanju podružnic.

Društvo za varstvo deklet v Ljubljani.

Razne objave.

Cerkev v Mostah pri Ljubljani. Toplo se priporočajo zbirke za nameravano novo cerkev sv. Družine v Mostah pri Ljubljani. Ta cerkev naj bi bila nekaka spominska cerkev na krasno uspeli evharistični kongres v Ljubljani. Posebno se priporoča, da prispevajo za to cerkev novoporo-

čenci, potrebni posebnega blagoslova in varstva sv. Družine. Podpirajte dušnega pastirja nove duhovnije pri njegovi težki nalogi.

Socialni tečaj KA za dekleta in žene. Z namenom, da razgiblje zanimanje za socialno karitativno delo in obenem nudi temeljno izobrazbo za to polje laičnega apostolata, priredi KA za dekleta in žene v jeseni letošnjega leta v Ljubljani socialni tečaj, ki bo obsegal verska, socialna, psihološko-pedagoška in zdravstvena predavanja. Tečaj je namenjen dekletom in ženam. Trajal bo 18 tednov, začeni s septembrom; predavanja se bodo vršila dvakrat na teden v večernih urah. Na tečaj opozarjamo.

Raziskavanja. Matičnim uradom se naroča, da preiščejo krstne matice, če je v njih vpisana neka Jera Breščak, nezak. hči Marije Breščak, rojena v letih 1890—97. Mati je bila rojena na Vrhniki in je umrla v Karlovcu. Urad, ki bi izsledil v matici njeno ime, naj pošlje na škof. ordinariat roj. in krstni list.

Letopis ljubljanske škofije za l. 1935 je izšel in se bo razposlal župnim uradom. Njegovi podatki so po stanju dne 15. aprila 1935. Priprave in delo za evharistični kongres ter dolga tiskarska stavka sta povzročila, da je izšel šele sedaj. Cena mu je 70 Din za broširan in 80 Din za vezan izvod. Kdor želi vezan izvod, naj to sporoči. Župnijam, kjer so zasedene kaplanije, se bosta poslala dva izvoda, ki se oba plačata iz cerkvenih dohodkov.

Št. 3524.

73.

Konkurzni razpis.

S tem se razpisujejo župnije: **Dobovec**, stoječa pod patronstvom ljubljanskega stolnega kapitlja, v litijski dekaniji; **Struge**, stoječa pod patronstvom župnega beneficija v Dobropoljah, v ribniški dekaniji; **Ajdovec** v žužemberški dekaniji; **Javorje** v litijski dekaniji in **Sv. Lenart** v loški dekaniji.

Pravilno opremljene prošnje je nasloviti: za prvi dve na patrona, za druge tri na škof. ordinariat, in jih poslati na škof. ordinariat v Ljubljani.

Rok za vlaganje prošenj se zaključi 15. oktobra 1935.

V Ljubljani, dne 26. avgusta 1935.

† Gregorij,
škof.

74.

Škofijska kronika.

V Ameriko je odpotoval dne 6. septembra 1935 ljubljanski ordinarij prevzvišeni g. dr. Gregorij Rožman. Za časa svoje odsotnosti je dal g. generalnemu vikarju, stolnemu proštu Ignaciju Nadrahu vsa posebna pooblastila v zmislu cerkvenega zakonika.

Stolni kapitelj v Ljubljani. Za kanonika Lambergovega kanonikata pri ljubljanski stolnici je bil prezentiran dr. Alojzij Zupan, profesor-veroučitelj na I. drž. klas. gimn. v Ljubljani; s papeško bulo pa sta bila imenovana: dr. Gregorij Žerjav, profesor-veroučitelj na drž. učiteljski

šoli v Ljubljani, za kanonika Codellijevega kanonikata, in Josip Šimenc, uršul. spiritual v Škofji Loki, za kanonika Čemažarjevega kanonikata.

Na enoletni študijski depust v Palestino je odšel na osnovi dovoljenja min. prosvete dr. Andrej Snobj, profesor teološke fakultete v Ljubljani. Njegov naslov je: Hospice of the holy Family, Jerusalem (Palestine), P. O. B. 265.

Cerkveno odlikovanje. Za častnega konzistorialnega svetnika je bil imenovan Josip Lavtižar, župnik v Ratečah-Planici, za škof. duhovnega svetnika pa Valentin Remškar, župnik v Dol. Logatecu.

Zavod sv. Stanislava: Za suplenta risanja na škof. klasični gimnaziji je bil imenovan duhovnik Stanislav Kregar, za suplenta zemljepisa in zgodovine pa prefekt Jožef Florijančič.

Umeščen je bil dne 25. junija 1935 na podeljeno mu župnijo St. Ožbalt Pavel Podbregar, ekspoziat na Muljavi.

Prezentiran je bil za župnika župnije Špitalič Ignacij Žust, župnik v Ajdovcu.

Podeljene so bile župnije: Trata Andreju Šavliju, kaplanu v Komendi (umeščen dne 6. avgusta 1935); Sostro Francu Verčetu, župniku na Jančem (umeščen dne 16. avgusta 1935); Štanga Francu Blažiču, kaplanu v Trebnjem (umeščen dne 22. avgusta 1935), Krka Jan kotu Mevžljju, župniku pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko (umeščen dne 10. septembra 1935); Bukovšica Josipu Pravharju, župniku v Loškem potoku, ki je pa na župnijo resigniral; Češnjice Francu Vidmarju, kaplanu na Krki; Leskovica Mateju Kosu, župnemu upravitelju istotam.

Imenovani so bili: Anton Pogačnik, kaplan v Predosljih, za rektorja uršulinske cerkve in kateheta na uršulinskih šolah v Škofji Loki; dalje za župne upravitelje: Ivan Drešar, žup. upravitelj na Sv. Planini, za Janče; Franc Hoenigman, kaplan v Črmošnjicah, za Bukovšico; Alfonz Jarc, žup. upravitelj v Poljanah pri Toplicah, za Sv. Planino; Stanislav Šinkovec, kaplan v Šmihelu pri Nov. mestu, za Sv. Lenart n. Škofjo Loko; Ivan Špendal, kaplan v Naklem, za Grčarice; Gregorij Mali, kaplan na Vrhniki, za Ajdovec; za ekskurendo upravitelja pa: Anton Mrkun, župnik v Dobropoljah, za Struge; Franc Erzar, župnik v Toplicah, za Poljane pri Toplicah.

Premeščeni so bili kot kaplani: Franc Jeglič s Trate v Predoslje; Karel Papež z Rake v Komendo; Janez Bergant iz Starega trga pri Ložu na Rako; Ignacij Štrancar iz Žirov na Breznico; Franc Tom iz Boh. Srednje vasi v Stari log pri Kočevju; Valentin Benedik z Bleda v Zagorje ob Savi; Janez Fink z Mirne na Bled; Franc Studen iz Kočevja na Vrhniko; Ivan Hrovat iz Radovljice v Kočevje; Leopold Čampa iz Loškega potoka na Jesenice.

Nameščeni so bili kot kaplani: Franc Glinšek pri Sv. Križu ob Krki; dalje novomašniki oz. sem. duhovniki: dr. Pavel Robič pri Sv. Jakobu v Ljubljani; Karel Babnik na Mirni; Ludovik Čepon v Boh. Srednji vasi; Rafael Fabiani v Sodražici; Jožef Geoheli v Toplicah pri Nov. mestu; Alojzij Jenko na Trebelnem; Milan Kopušar v Trebnjem; Jožef Lušin v Starem trgu pri Ložu; Janez Oražem v Šmihelu pri Nov. mestu; Anton Stopar pri Sv. Trojici v Tržišču; Filip Žakelj v Sostrem; Avguštin Zavbi v Žireh; dalje: p. Oton Kocjan, O. F. M., pri Sv. Cirilu in Metodu v Ljubljani; p. dr. Hadrijan Kokolj, O. F. M., v Sp. Šiški v Ljubljani; p. Ludovik Dovč, O. F. M., pa za sub-sidarija pri Mar. Oznanj. v Ljubljani.

Za suplenta verouka na III. drž. realni gimnaziji v Ljubljani je bil imenovan dr. Viljem Fajdiga, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

Spregled konkurznega izpita je bil z reskriptom sv. kongregacije koncila z dne 10. junija 1935, št. 2775, podeljen Mateju Kosu, žup. upravitelju v Leskovici.

Ordinacije: Višje redove so prejeli: Subdiakonat dne 12. januarja, diakonat dne 6. aprila in prebiterat dne 7. julija 1935: bogoslovci V. letnika: Rafael Fabiani, Jožef Geoheli, Franc Golob, Alojzij Jenko, Jožef Lušin, Janez Oražem in Filip Žakelj; bogoslovci IV. letnika: Ludovik Bevka, Štefan Kraljič, Franc Kramarič, Pavel Kržišnik, Franc Mihelič, Metod Mikuž, Ivan Pavlin in Stanislav Žerjal; iz dubrovniške škofije: Jožef Bagi; dalje fr. Emanuel Brglez, O. F. M., ter: Franc Cigan, Anton Dvořak, Anton Lovàs, Alojzij Nemeč, Jožef Simončič in Anton Vácval, vsi Soc. Sal. — Subdiakonat dne 12. januarja, diakonat dne 14. aprila in prezbiterat dne 7. julija 1935 so prejeli: fr. Bernard Wasowicz, O. Cist., ter Jožef Hruška in Vaclav Vrtanik, oba Soc. Sal. — Subdiakonat dne 12. januarja in diakonat dne 6. aprila 1935 so prejeli: bogoslovci šibeniške škofije: Franc Horvat, Mate Luketa, Damijan Rodin in Ante Špika; iz zadrške administrature: Peter Čiklič, Evgen Konatič, Srečko Lovretič, Josip Marčelič, Valentin Mašina in Lavo Uglešič; ter Jeronim Čubranič iz krške škofije. — Diakonat dne 6. aprila in prezbiterat dne 7. julija 1935 sta sprejela: fr. Anastazij Bajuk, O. F. M., in fr. Vincencij Bevk, O. Teut. — Samo diakonat je prejel dne 5. maja 1935 fr. Ajrald Weinandt, O. Cart. — Samo prezbiterat pa so dne 7. julija 1935 prejeli: fr. Kalist Langerholz, fr. Benjamin Tomšič in fr. Baldomir Weingerl, vsi O. F. M.

Umrlj so: P. Pavel Goltess, O. F. M. Conv., v Kamniku dne 13. julija 1935, v starosti 29 let; Filip Štular, kaplan v Zagorju ob Savi, dne 29. julija 1935 v starosti 26 let (pokopan v Podbrezjah) in Andrej Orehek, župnik v Strugah, v Ljubljani dne 18. avgusta 1935 v starosti 57 let (pokopan v Strugah). — Naj v miru počivajo!

Škofijski ordinariat v Ljubljani,

dne 12. septembra 1935.

Ign. Nadrah,

gen. vikar.

Jože Jagodic,

v. d. ravn.

Vsečina: 55. Breve sv. Očeta Pija XI. za evharistični kongres v Ljubljani. — 56. Zahvala. — 57. Zahvala za milosti evharističnega kongresa. — 58. Praznik prebl. D. M. srednice vseh milosti. — 59. Resolucije permanentnega odbora evh. kongresov. — 60. Konkordat med sv. stolico in kraljevino Jugoslavijo. — 61. Kanonična vizitacija in birmovanje. — 62. Odpustki. — 63. Petindvajsetletnica odloka o zgodnjem obhajilu otrok. — 64. Misijonski praznik. — 65. Pravila o izvrševanju verskih dolžnosti učencev narodnih šol. — 66. Pravila o opravljanju profesorskih izpitov. — 67. Člani izpraševalnega odbora prof. izpitov. — 68. Pravila o opravljanju izpita za veroučitelja narodne šole. — 69. Člani izpraševalnega odbora za veroučitelje narodnih šol. — 70. Prošnja za pomoč skopljanski škofiji. — 71. Društvo za varstvo deklet. — 72. Razne objave. — 73. Konkurzni razpis. — 74. Škofijska kronika.

Izdajatelj: Škofijski ordinariat (Ignacij Nadrah). — Odgovorni urednik: Jože Jagodic.
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč.